

بسم الله الرحمن الرحيم

با هر خواستنی برخاستنی است

سلسله کارگاههای قیام مادرانه

تقدیم به ساحت پیامبر اکرم صلوات الله علیه

طرح درس "پرتقال با طعم تفکر مشاهده ای"

این طرح درس در ابتدایی ترین حالت بیان شده و در صورت اطلاعات بیشتر، مخاطبین به کتاب مراجعه کنند و در صورت علاقه مندی فعالیت در این زمینه میتوانند وارد کارگروه تخصصی تفکر بشوند.

مخاطب: مادران دارای کودک ۲ تا ۸ سال

هدف: در لایه اول آموزش مادران در ارتقای تفکر مشاهده ای و در لایه دوم آموزش بازی به مادران جهت تقویت تفکر مشاهده ای کودکان زیر هشت سال (اما در اجرای مربی، به مادر باید القا شود که هدف اصلی کارگاه فرزند اوست)

بعد از اتمام کارگاه، مادر باید بتواند با کودک خود بازی هایی از جنس تقویت مشاهده حسی و خیالی و عقلی بکند و همچنان توانمندی القای شکر و ایه بینی داشته باشد همچنان ثمره آن برای خود مادر در وهله اول ایجاد طهارت حسی و خیالی است و فهم کارکرد عقل .

فاز دوم طرح درس بعد از اجرا:

بعد از اجرا و جمع آوری نظرات مادران، نقائص طرح درس رفع شده، قسمت های مهارتی و بازی تکمیل میشود و بر اساس رده سنی تفکیک خواهد شد و کار نهایی بصورت یک کلیپ آموزشی برای مادران ارائه خواهد شد.

ابزار کمک آموزشی:

پاورپوینت طرح درس

در اختیارداشتن پرتقال یا هر میوه ای توسط مخاطبین

کلیپ تایم لپس فساد پرتقال

اگر جلسه حضوری بود برای پذیرایی از پرتقال، آب پرتقال و کیک پرتقالی میشود استفاده کرد.

تعداد جلسات: دو جلسه دو ساعته

مدت زمان اجرا: ۱.۵ الی ۲ ساعت بسته به مشارکت مخاطب

معیارهای ارزیابی:

میشه تا سر مشاهده عقلی جلو رفت و جلسه رو به پایان رسوند و دید برای جلسه تکمیلی چند درصد از دوستان شرکت میکنند. و در جلسه بعد پرسید که چند نفر میوه خوردنشون و بازی شون با کودک متفاوت شده . و آیا میتونن همین فرایند رو برای رویت برف، آسمان و دیگر پدیده ها بنویسند. و همچنان میشود از سنجه تفکر مشاهده ای برای مادران استفاده کرد تا توجه نفس شان به این موارد برانگیخته شود.

گام های طرح درس:

۱-عنوان کردن ساده مراتب مشاهده و نقش حس در بازی کودکان

۲-تبیین مشاهده حسی و بازی هایی که میشود انجام داد برای زیر ۸ سال

۳-تبیین مشاهده خیالی

۴-تبیین مشاهده عقلی و نتیجه گیری

مراتب مشاهده

قراره کتاب تفکر مشاهده ای رو که یکی از کتابهای منظومه تفکر هست رو باهم بخونیم و ببینیم چطوری میتونیم با وسایل دم دستی،مقدمات فعال شدن تفکر کودک رو فراهم کنیم.

ان شالله رویت مون فعال بشه و بتونیم رویت هامون رو ارتقا بدیم.

اول پرسیده میشود که چند نفر کتاب ساختار وجودی انسان را مطالعه کردند که برآوردی صورت بگیرد.

انسان میتونه با مشاهده به وجود پدیده ها پی ببره و این مشاهده ما مراتبی داره. مثلا در مواجهه با فرزندتون وقتی داره بازی میکنه میبینید که عروسکش رو همیشه عزیزم صدا میکرد قربون صدقه اش میرفت بعد امروز عروسکش رو پرت میکنه و میگه بی ادب.

مراتی مشاهده رو در این اتفاق ساده میبینیم

مشاهده اولیه ما (فعلا مشاهده رو همه حس ها در نظر میگیریم علی الخصوص بینایی، انگار پوستم داره شی رو ملاقات میکنه یا زبانم ...) طفلی هست که این مدل حرکت رو دارد که با حواس ام اینو ادراک میکنم که میشه مشاهده عینی.

مشاهده عقلی: اون کلمه نا مناسب بود در ادبیات روزمره ما نیس.

مشاهده خیالی: یادم میاد که قبلا مدل دیگه ای رفتار داشت که موردپسند ما بود پس چه اتفاقی افتاده؟

مشاهده خیالی: آیا اخیرا رفتار ما باهش بد بوده؟ آیا اخیرا در محیط غیر طیب خارج از منزل بودیم؟ آیا برنامه نامناسب سن اش از تلویزیون دیده؟ حالا بعد از بررسی مادر به یه نتیجه ای میرسه، که میخواد جبران کنه.

مشاهده عقلی: چه قوانینی وجود دارند برای جبران، استغفار کردن، حذف مانع تربیتی، ایجاد رفتار صحیح

و در طول این جبران بر اساس معیارها (مشاهده عقلی) قدم قدم با مشاهده عینی سیر کودک مون رو به سمت رفتار صحیح ارزیابی میکنیم.

این یه مثال ساده از انواع رویت ها بود در یک اتفاق. حالا هر چقدر مشاهده ما قوی باشه بهتر میتونیم تحلیل کنیم و بهتر به نتیجه و راه حل برسیم.

حالا بریم سر اصل مطلب

قسمت اول مشاهده حسی:

**خودم فکر نمیکردم مشاهده حسی مهم باشه چون محیط کودک دست ماست باید طیب گزین باشیم
بریم ببینیم چرا حس مهمه.**

اولین مواجهه کودک ما با دنیای بیرونی حس اون هست. بوی مادر، صدای پدر و مادر، آغوش گرم پدر و مادر، رویت چهره ها و

حواس دیگه هم مشاهده حساب میشه مثل لمس کردن و چشیدن

و به مرور که بزرگتر میشه دایره تجربیات و بانک حسی اش پر بهره تر میشه. (این چیه) بعد ها در دوره های بعدی که کودک قوه خیال و وهم و عقلش شکوفا میشه، زیر بنای اینها، همون حس هایی هستند که در کودکی تجربه کرده.

کودک وقتی هر چیزی رو میبیند در بانک خیالش ذخیره میشه و بعدش که بزرگ میشه از همون بانک داره تغذیه میشه و تفکر میکنه.

پس این دوره حسی برای رشد کودک بسیار با اهمیت هست و متأسفانه با ورود تلویزیون و گوشی همراه و ... بچه ها قبل از تکمیل دوره حسی وارد دوره ذهنی میشن که در سنین بالا آسیب زنده است.

الان موضوع بحث نیست و فقط به صورت خلاصه بدونیم که وقتی بچه ای در محیط بیرون فیل و موش را ندیده و تصویری از ابعاد اینها نداره در تلویزیون مواجهه میشه با تصاویر دو موجودی که کل قاب تصویر را پر کردن و عملاً مفهوم تناسب و ابعاد رو برای کودک دچار اختلال میکنن و موارد دیگه مثل از بین بردن درک روابط علی و معلولی (انیمیشن-فیلم) مثل میگ میگ و خلق قوانین دنیای خودش (مهمترین چیز برای کودک کشف قوانین با تجربه است) و ایجاد عدم تحرک (تا ۱۲ سالگی تحرک یکی از عوامل رنده) و غیره که بحث مون نیست فقط بدونیم این خطرات وجود داره. میدونم گاهی اجتناب ناپذیره، حیاط و فلان نداریم اما کودک رو رها شده در این محیط قرار ندیم. اگر ساعاتی مجبوریم با آگاهی این کارو بکنیم. دیدنی اسکرینی بچه نباید از تجربیاتش پیشی بگیره

چون وقت جلسه محدود هست بریم سراغ بازی هایی که میشه در منزل انجام داد و برای کودک باعث ارتقای مشاهده حسی میشه. این بازی ها شاید در ظاهر ساده باشن اما هم حس کودک رو تحریک میکنن هم تعامل با مادر نیاز عاطفی، کلامی و امنیت کودک رو تامین میکنن .

خب مادران عزیز پرتقالهاشون رو بیارن یا هر میوه دیگه ای که در منزل هست

حالا ما میخوایم ببینیم چطوری پرتقال بخوریم، یه راه متداول اینه که با چاقو ببریم و ببلعیم تموم شه آشغالهاشم بریزیم دور

یه راه دیگه اینه که واقعا پرتقال رو بخوریم اما چطوری؟

مخاطبین جواب بدن و بصورت زنده پرتقال رو بررسی کنند نه از محفوظات ذهنی.

... (آبشو بگیریم

پوستشو سوراخ کنیم

برش افقی

پرپر میکنیم

خشک میکنیم

مثل سیب گاز میزنیم

...

میشه اول پرتقال رو بو کرد(پرتقالتون رو بو کنید چه حسی بهتون دست میده)

بافت پوستش رو با پوست لیمو مقایسه کرد

رنگش رو دید(رنگ رو با چیزای طبیعی یاد بدیم نه اسباب بازی) نارنجی پرتقالی-هویجی-غروب

با دست پوست کند که دستمون عطر پرتقال بگیره(کیا باهاش خاطره دارن)

اگر پرتقالتون، پرتقال قرمز باشه طیف رنگی، داخلش میبینید

هر کدوم بسته بندی شده تو کیسه

و مخاطبین هم مشارکت میکنند

دیگه چیکار میشه کرد؟ رو پوستش میشه نقاشی کشید

میشه با قالب، طرح زد

مربا کرد

پوستش رو ریز خورد کرد خشک کرد و بازی موزاییک انجام داد.

هسته هاش رو میشه نگه داشت کاشت

میشه با هسته ها کلاژ درست کرد

میشه چندتا

و

و البته بهتره اول خود بچه ها حدس بزنن که چه کارهایی میشه با پوست و هسته انجام داد

تو بچگیمون پوست پرتقال را فشار میدادیم رو کبریت مشتعل و آتشش بیشتر میشد یا با خود کار، تفنگ درست میکردیم و ...

اگر بخوایم مرتب تر بنویسیم در مشاهدات حسی مون خوبه که این موارد رو در نظر بگیریم.

خلاصه اینکه یه طوری پرتقال بخوریم انگار که اولین بارمونه تا حالا ندیدیم.

هر کدوم از این بازی ها مختص یک سن خاص هست و تشخیصش آن به عهده مادر گرامی است.

	تقویت کننده مشاهده حسی	توضیحات(برای والدین)	بازی	
--	------------------------	----------------------	------	--

<p>لیوان یکبار مصرف و تعادل-خراب میکنه و بعدا میاد خودش بسازه حتما نمیخواد بگم دخترم این تعادله برای سن پایین شما فقط مواجه کنید. حالا سن بالاتر میتونید بهش بگید.</p>	<p>پرتقال ها رو میشه رو هم گذاشت و تعادل ایجاد کرد؟ به نظرت کره رو کره میمونه؟ چطوری بود روی هم میتونست واسته؟ خود یه دونه پرتقال چطوری تعادل داره؟</p>	<p>تعادل نقطه مقابل سقوط هست ما در مشاهده حسی آگاهانه یا ناآگاهانه دنبال محور و مرکز هستیم پایین ترین سطح انرژی عدم تعادل احساس عدم امنیت داره. برج کج شده. کی دوست داره توش زندگی کنه. و دوست داریم تعادل ببینیم واژه تعادل در قران واژه "سوی" است</p>	<p>توجه به تعادل</p>
	<p>کروی هست بچه ها و چشم مرکب. جنگ بچه ها و جلب توجه اگر برش بزنی کلی دایره درست میشه. میتونی دو باره کنار هم بزاری تا پرتقال بشه؟ بعضی پرتقالها کوچکتر بعضی بزرگتر (مثل ما ادمها) میتونی پره های داخلش رو از بزرگ بچینی؟ مویچین و پالپ داخلش</p>	<p>جمله خیلی مهم: اساسی ترین مهارت در فرایند آموزش هست و حتما باید ذیل طهارت باشد وگرنه میتونه آفت زا باشه. نامحرم. گیر دادن به رفتار ادما جزئیات میتونه به وسواس تبدیل میشه صحیفه دعای عرفه امام حسین</p>	<p>توجه به جزئیات (شکل و اندازه)</p>
<p>برای بچه کوچکتر یک سید پرتقال بزاریم بعد یه لیمو هم بندازیم داخلش</p>	<p>تفاوت و شباهت لیمو و پرتقال و نارنگی چیه؟ تفاوت و شباهت دو تا پرتقال چیه؟ پوست پرتقال شهر های مختلف متفاوته</p>	<p>یکی از راههای شناخت، توجه به تفاوتها و شباهت هست. مهارت خیلی مهمیه</p>	<p>توجه به شباهت ها و تفاوت ها</p>
	<p>اگر از وسط در محور عمودی و افقی قاچ کنیم چی میبینیم؟ نظم دیداری نظم فرایندی (یه هسته ای کاشته شد یه درختی دراومد</p>	<p>در جهان نوعی نظم و هماهنگی وجود داره . نظم، گرد آمدن اجزای متفاوت با کیفیت و کمیت ویژه ای در یک مجموعه است به گونه ای</p>	<p>توجه به نظم در مشاهده حسی</p>

	<p>میوه داد .. تا به دست من برسه). این مجموعه جمع شده تا پرتقال به دست ما برسه. اگر فلانی نبود نمیرسید.</p>	<p>که هماهنگی و همکاری اونها، یک هدف معین را تامین کند. ساعت</p>	
	<p>چه رنگ هایی میبینی؟ تو پرتقال قرمز چند رنگ میبینی؟ خوبه بچه پوست شفاف رو هم ببینه شبیه مشنبا میمونه حالا چراغ ها رو خاموش کنیم ببینیم چه رنگی میشه؟ همیشه پرتقال رو از لیمو تشخیص داد؟ اگر چراغ رنگی دارید بهش نور بتابونید ببینیم حالا چی؟ پرتقال در نور عرف ما نارنجیه طلق رنگی جلوی چراغ قوه وقتی خشک میشه رنگش عوض میشه</p>	<p>یکی از مواردی که برای انسان جالبه رنگه حتما در مورد رنگ سرچ کنید هر موجودی بر اساس نیازش دنیا رو رنگی میبینه رنگ هر چیزی متناسب با اقلیم (حیوانات اقلیم) و فعالیت اون موجوده و یک رنگ در پدیده ای میتونه عالی و در پدیده دیگه خوب نباشه مثل آبی آسمان و جنگل آبی</p>	<p>توجه به رنگ (نوع و خلوص و ..) و جنس تضاد در رنگ یا شکل</p>
	<p>ببینیم این کیسه بزرگها و کوچیکترها چطوری چیده شدن؟ اگر یه زمانی به باغ پرتقال دسترسی داشتیم ببینیم میوه ها رو درخت چطوری چیده شدن؟ آدما چطوری تو جعبه میچینن که بیشتر جا بشه؟ اگر یه پرتقال رو بزاریم یخچال و یه پرتقال بیرون بمونه، تفاوتش چیه؟ تفاوتش در خوردن اون چیه؟</p>	<p>هر پدیده ای در عالم ماده لاجرم در مکانی قرار گرفته و هر رویدادی در یک موقعیت فیزیکی رخ میده.</p>	<p>توجه به چیدمان و مکان</p>

	تأثیر مکان رو زاویه دید(پرتقال رو بزاریم بالااین-افق)		
توجه به زمان	هر پدیده ای در عالم ماده در بستر زمانی رخ میدهد زمان عنصر تاثیر گذاری در زندگی دنیاست	اگر یه پرتقالی از درخت به موقع کنده نشه چی میشه؟(مکانی و زمانی) یه پرتقال رو بزاریم بیرون بعد ده روز بریم ببینیم چه شکلی شده؟ مکان متفاوت عکس بگیریم از اولش و ده روز بعد هم عکس بگیریم. در چه فصلی و مکانی پرتقال رشد میکنه؟ نشان دادن تایم لپس فساد پرتقال(برای کودکان بالای ۶ سال) اگر از پرتقال صد سال بگذره چی میشه؟	
توجه به تعداد	تعدد و تکرار از خواص عالم ماده است که هر پدیده ای رو در بر میگیره. تعداد هسته ها رو بشماریم تعداد پره ها تعداد پرتقالهای داخل یخچال یه درخت پرتقال چندتا میوه میدهد (اگر میخوام رنگ و عدد یاد بدم با طبیعت انجام بدم)		
توجه به تکرار(تکرار در مشاهده و مشاهده تکرار)	آموزش بر اثر تکرار نتیجه میدهد و مشاهده تکرار و تکرار مشاهده در آموزش مهمه.	تکرار در مشاهده: چند روز این مشاهده رو تکرار کنیم ببینیم چه چیز جدیدتری میبینیم چه چیزی داخل پرتقال تکرار شده؟	

	هفته پرتقال. هر چی دیدیم ثبت کنیم		
	قرار نیست پرسش های زیر جواب داده شه مهم اینه حس و ادراک بشه		حس های دیگه
	خوردن پرتقال چه صدایی میده؟ وقتی پوست میکنیم چه صدایی میده؟ وقتی با چاقو میبریم؟		شنوایی
	فرق بین پوست لیمو و پرتقال اگر چشمتمو ببندم متوجه میشی کدوم پرتقاله؟ یبار چشم بسته پرتقال بخوریم بافت داخل پوستش شبیه چی میمونه؟ (نرمی زبری) حس رطوبت		لامسه
	بوی پوست پرتقال دستمون چه بویی گرفته اگر رنده کنیم تو غذا بریم چی میشه؟ کیک		بویایی
	پوست سفیدشو بخوریم بینیم چه مزه ایه اون کیسه کوچولو ها میترکه و کم کم آب پرتقال در میاد پرتقال شهرهای مختلف چه مزه ایه (چرا؟)		چشایی

اختلال یکپارچگی حسی

شنیداری تقویت نشده و دیکته رو متوجه نمیشه - غذا میسوزه متوجه نمیشه

با همین لامسه میشه کلی کاردستی درست کرد

اینم یادمون باشه تقویت هر قوه ،کمک میکنه به تقویت قوای دیگه،یعنی تقویت قوه حسی به تقویت قوه خیال و عقل هم کمک میکنه.

(طهارت حواس)

به نظرتون چرا طهارت مهمه؟

تفاوت کارگاه مادر و کودک با ما

حالا بریم سراغ اینکه چطوری از حواسمون مراقبت کنیم چون قراره رو قوه های دیگه تاثیر بزاره.جدا از اینکه ۷ سال اول ،طیب دیدن و شنیدن و خوردن و ... و کلا بستر طیب خیلی خیلی مهمه ،برای ادم بزرگ ها هم مهم هست.فکر نکنیم بچه مون نبینه حالا اگر خودمون دیدیم عیبی نداره.چون رویت هر چیز غیر طاهری ،روی قوه خیال و عقل تاثیر داره.هر کسی خیال آلوده اش رو رد یابی کنه به یه رویت آلوده میرسه.

حالا ببینید چقدر برای بچه اهمیت داره و همه اینها در تفکر کودک در آینده تاثیر داره.شما تصور کنید بچه تصاویر آلوده رویت کرده باشه ،بانک تصویر که در واقع قوه خیال کودک هست آلوده میشه،انگار مواد اولیه یخچالمون کپک بزنه دوره بعدی که اون بانک تصاویر به کمک قوه واهمه وارد فرایند تفکر میشه ،غذای تولید شده طیب نیست ،چون مواد اولیه فاسد بوده ،پس این مساله رو خیلی جدی بگیریم.

حالا برای حفظ حواس دو کار سلبی و ایجابی داریم که همه مون هم بلدیم درواقع حق اون اعضای بدن هست.

مثلا چشم مون آسمان ببینه،عالم ببینه ،مصحف قرآن ببینه و ...

و چشم مون رو از چیزهای آلوده مصون نگه داریم که اینها همگی برای کودک قابل اجراست.

مثلا کودک صحنه های شهوت آلود و ترسناک و مشاخره و غیره نباید ببینه.حالا هر حس مون هم حقی داره که خوبه در موردش مطالعه جزئی داشته باشیم.

حالا شما به جز پرتقال با همه مواد غذایی (تخم مرغ ، آرد و ...) میتونید این بازی رو انجام بدید و در محیط بیرون هم سراغ برگ و درخت و مورچه و غیره برید وبا بچه ها مشاهده کنید.

آثار مشاهده حسی

جدا از اینکه تقویت حس باعث تقویت قوای دیگر انسان میشه، خود مشاهده حسی آثاری بر انسان داره.

شناخت هر هست و نیستی، باید و نباید متناسبی برای انسان میاره (من بگم این مامانت هست) در مشاهده حسی هم در سیر خود از یک حس شروع شده تا به هست و نیست یک پدیده رسیده پس ما به واسطه بهره مندی از این توانمندی الهی و هم بواسطه شناخت بیشتر، مسئول و موظف هستیم و در ازای اون باید عملی انجام بدیم.

بهم بگن این پرتقاله ها: شکر چشم شکر پرتقال. عدم اسراف. عدم گناه پرتقال نخورم گناه کنم

آثار کلی مشاهده حسی	توضیحات	تعامل با کودک
شکرگزاری و شکوفایی علم	بر اساس آیه ۷۸ سوره نحل یکی از اهداف خلقت حواس، مخصوصا بینایی و شنوایی، شکرگزاری است. یکی از موارد شکرگزاری بصر، استفاده آن در کسب علم است. این علم باید تولید خشیت کند. در واقع هر مشاهده حسی باید به خشیت ما بیفزاید. بسم الله بگیم	مثلا دستتان کیسه پارچه ای یا کیسه فریزر کنید و سعی کنید پرتقال رو پوست بکنید. (نعمت مجزا بودن انگشتان) خدا یا شکر که به ما چشم دادی که پرتقال رو ببینیم اگر چشم مون نمیدید چه اتفاقی می افتاد؟ در خوردن پرتقال اسراف نکنیم و ...
مشاهده آیه	مشاهده آیه در اینجا دیدن پدیده است اینکه ببینیم و بفهمیم هر چه در آسمان و زمین است، آیه ای برای رسیدن به مقصودی است. در هر چیزی برای انسان موعظه است	اینکه من مادر به هر پدیده ای با عظمت و با خشیت نگاه کنم این لحن این رفتار به کودک القا میشود وقتی او را دعوت میکنم که داخل پرتقال را تماشا کند. خودم لذت ببرم در هر پدیده ای فکر کنیم که چه درس و موعظه ای میگیریم و چگونه میتونیم در زندگی استفاده کنیم که اگر والدین چنین رویه ای داشته

<p>باشن خود به خود به فرزند هم منتقل میشود. واقعا پرتقال اومده به من چی بگه؟</p>		
<p>مهم این است که خود والدین چنین حسی به عالم داشته باشند و چیزی را عبث و بیهوده نبینن و در کلام روزانه اشان چیزی را به شانس نسبت ندهند. چنین رویکردی از طریق القا به کودکان نیز میرسد.</p>	<p>مشاهده منظره های زیبای درختان و گیاهان با توجه به کاربردهای فراوان آن برای تمامی موجودات، کمال خلقت را به انسان نشان میدهد گیاهی که از مرحله بذر تا شکوفایی و رسیدن به نهایت رشد، تمامی قسمت های آن کاربردی است. و علم به وجود خالق با تدبیر خود این نظام احسن را برای عبرت بشر در اختیار او و در معرض مشاهده اش قرار داده است، این کمال را پررنگتر کرده است.</p>	<p>مشاهده کمال</p>

این سه مورد واقعا تقویت کننده توحیده

آداب مشاهده

بسیار روایات داریم در مورد آداب مشاهده، اینکه چه چیز را چگونه ببینیم، واسه آینه تا پدیده ها و هر رویت، ما را به ذکری الهی پیوند میدهد و در هر رویت پدیده ارتقای مشاهده خواهیم داشت.
مثلا رویت آسمان، بارش باران و ...

به عنوان نمونه: هرگاه میوه را در ابتدای آن فصل دیدی بگو: خداوندا، آنگونه که ابتدای این میوه را به ما نشان دادی پایان آن را نیز به ما نشان ده.

و هر گاه آن میوه را تناول نمودی بگو:

خداوندا ابتدای آنرا روزی ما کردی، پایان آنرا نیز نصیب ما بنما و در آن برای ما برکت قرار ده.

آداب مشاهده پدیده های مورد علاقه مون رو پیدا کنیم و به عنوان ذکر بگوییم.

جالبا رو بنویسید بزئید رو شیشه و آینه و ...

بخش دوم مشاهده خیالی

دوستان میوه هاشون رو میل بفرمایند که بدون پرتقال میخوایم وارد عالم خیال بشیم.

خب دوستان ۵ دقیقه فرصت دارید که هر چی به ذهنتون میرسه در مورد پرتقال بنویسید و ببینیم قوه خیال تون چی میبینه.

.....

مطالب دوستان خوانده میشود.

اگر به شما میگفتم راجع به مشاهده حسی تون از پرتقال بنویسید نهایت ده صفحه میشد اما اگر در مورد مشاهده خیالی تون از پرتقال بنویسید میتونید اندازه یک کتاب مطلب بنویسید و این یکی از تفاوت های رویت حسی و رویت خیالی هست.

حالا به نظر شما این گستردگی، این فرار بودن خیال، این قدرت به چه دردی میخوره؟ خوبه یا بد؟

اگر چیزی بخواد از عالم عقل تا عالم ماده تنزل پیدا کنه باید از عالم مثال عبور کنه و برعکسش هم همینه. در قوای انسان هم اگر عالم خیال نبود انسان نمیتونست فکر کنه و به عالم عقل دست پیدا کنه. در عالم مثال ماده نداریم اما صورتش رو داریم. (برنامه زندگی پس از زندگی)

توانایی قوه خیال : (با توجه به گزاره های مخاطبین در تمرین قبل این توانایی نشان داده میشود)

تصاویری که دیدیم را در ذهن تداعی میکنیم (مثل وقتی میگم پرتقال و همه تصورش میکنند)

میتوانیم چیزهایی که ندیدیم را تصور کنیم (مثل وقتی که بگم درخت پرتقال (اگر درختش رو ندیدیم) یا درخت انبه..)

میتوانیم چیزهایی که وجود ندارد را تصور کنیم (مثل پرتقالی که وسطش توت فرنگی هست یا پرنده پرتقالی)

عملکرد قوه خیال :

در کتاب روایتی از امام صادق علیه السلام داریم که نتیجه این روایت در تبیین عملکرد قوه خیال بدین شرحه (۲) روایت در کلاس خوانده شود)

قوت و ضعف حافظه

نقش حافظه در ثبت تصاویر در خیال

نقش تصویر گری قوه خیال در یادگیری، تصمیم گیری و عبرت آموزی

فراموشی تصاویر ناخوشایند و اهمیت آن برای ادامه حیات

عملکرد قوه خیال باید به گونه ای ساماندهی شود که فرد بتونه با مشاهده عمیق و ثبت مشاهداتش، در ذهنش چینش مناسبی داشته باشه و بقیه رو متناسب با اون مدیریت کنه. اگر قوه خیال فرد در هر مرحله از طهارت لازم برخوردار باشه، ورود تصاویر و ثبت و چیدمان و ارتباط دهی توسط قوه وهم به کارآمدترین شکل انجام خواهد پذیرفت. کی میتونه واسه این مثال بزنه؟

غایت مشاهده خیالی:

ارتباط با با عالم ماده با حواس و با عالم مثال، به واسطه قوه تصویر گری ماست، عالم مثال حد وسط این انتقاله. ما در عالم مثال هم میتونیم بشنویم و بچشمیم و لمس کنیم و این خیلی شگفت انگیزه. بچه ها اینو کجا دیدید؟

استفاده از تمثیل هم برای تقویت قوه خیال هست که این هم منجر به تقویت قوه تفکر و شهود انسان میشه در واقع مثل با محسوس کردن معقول، امکان تحلیل یا مشاهده میده.

شما در مثل، قسمت اول ماجرا رو دیدید و در عالم دنیا حس کردید از این کمک میگیره و شما رو به عالم نامحسوس میبره، مثل مثل مشاهده کف روی آب تا درک ثبات حق و هلاکت باطل. داخل کتاب چندتا از مثل های داخل قران رو آورده. چرا ارجاع میدم چون وقت ما محدوده و اینها رو قرار دادیم برای عزیزانی که بخوان بیشتر مطالعه کنند.

تقویت و طهارت مشاهده خیالی:

تا الان دیدیم که همانطور که مشاهده حسی در قوای دیگر تاثیر میزاره، مشاهده خیالی هم در قوای دیگر تاثیر گذار هست حتی در مشاهده حسی. پس تقویتش موجب مشاهده حسی بهتر و تقویت تفکر و استفاده بهتر از عقل میشه و قاعدتا رعایت طهارت این قوه ما رو از آسیب ها و هلاکت حفظ میکنه چون همه مون میدونیم چقدر قوه خیال قدرتمند هست.

اینکه قوه خیال روی تعقل من تاثیر بزاره چه شکلیه؟ مثال چطوری میتونم وارد یک خونه بشم؟

حالا کی تجربه کرده که قوه خیالش رو حسش تاثیر بزاره؟ مثل رویت حشره مثلا عنکبوت. عقلت بگه امنه اما تو میترسی. حتی توی شنیده هامون.

۱. حفظ طهارت حواس که قبلا در موردش صحبت کردیم.
۲. پرهیز از حب دنیا، مثلا دیدید عروسی، مهمونی، چیزی که نزدیک باشه آدم تا از کارهاش فارغ میشه شوق داره فکر کنه، چی بپوشم؟ چیکار کنم و فلان؟ کلا انسان به هر چی شوق و حب داشته باشه در فراغت ذهنیش، خود به خود فایل اون مساله براش باز میشه. حالا اگر حب دنیا باشه بیچاره اش میکنه. چون حد یقینی هم نداره. بنویسیم در فراغت هامون ذهنمون کجاها میره و بررسی کنیم چه وجهه دنیایی و آخرتی داره.
۳. حضور قلب، اول باید موانع اش برطرف بشه، مانع حضور قلب در عبادات، تشتت خاطر و کثرت ورودی های قلب هست. واقعا گاهی ادم نیاز داره یه مدتی ورودی چشم و گوشش رو محدود کنه، یه جورایی مثل روزه است. کی تا حالا امتحان کرده؟ و چه نتیجه ای گرفته؟
- یکی از تمرینات این مساله، کنترل قوه خیال در نماز هست.
۴. تمرین تمرکز و دور کردن خواطر ذهنی، مثلا نصف شب روی یک موضوع خاصی تمرکز کند.

۵. نماز و استغاثه
۶. رعایت طهارت خواب، وضو گرفتن و قرائت سور مسبحات قبل از خواب
۷. پرهیز از شک و سواس (محل القای شیطان) هی شیطان گزاره می‌گه
۸. پرهیز از خیال معاصی
۹. توجه به اعمال موثر بر قوه خیال دیگران
۱۰. مداومت و هشیاری و صبر در مسیر طهارت
۱۱. حفظ سلامت جسم

تمرینات عملی مهارتی:

خب برگردیم سر پرتقال های خودمون

۱. مهارت تصویر سازی
تصویر سازی و ترکیب تصاویر، توانمندی ویژه قوه تخیل در انسان هست. که نکته مهم اش اینه این تصویر سازی ها باید باز هم ذیل طهارت باشه که برای عقل مفید باشه که عقل بتونه بوسیله مشاهده، به تفکر پرداخته و مجهولات را کشف کند تا منجر به عمل صالح شود.
این قسمت رو با بچه ها هم میتونید بازی کنید، مثلاً یه شی واقعی (مثل هسته یا پرتقال یا ...) رو داخل صفحه نقاشی بگذارید و نقاشی بکشید یا چند نقطه چین یا خط بکشید و از داخلش اشکال دیگه رو دربیارید.
میتونید با استفاده از هسته های پرتقال که بصورت نقطه هستند اشکالی رو دربیارید که فرزندتون حدس بزنه که چه تصویری تشکیل شده.

نشان دادن تصاویر خلاقیت و تصویر سازی ادمهای دیگر با پرتقال در پرده نگار

۲. زنده دیدن تصاویر
عکسی نشان میدهیم که شهدا کنار هم هستند و دست یک از رزمندگان پرتقال هست. مخاطبین در حد چند خط چیزی که میبینن را بیان میکنن و بسط میدهند.
چه صداهایی میشنوید؟ کدامیک از حواس دیگر تان در آن محیط ادراک خواهند کرد؟ چه گفتگوهای میشنوید؟
برای بچه ها روی پرتقال چشم بزارید و پرتقال میتونه داستان خودشو تعریف کنه و برای اینکه بچه ها ناراحت نشن از خوردنشون بگه من اگر بمونم میگندم و کپک میزنم اما اگر تو منو بخوری در وجودت میتونم کارهای خوب انجام بدم. چک با مریم

۳. تصور حالت متضاد

همیشه نمیتونیم متضاد هر پدیده ای را در عالم ببینیم اما با قوه خیال این توان را داریم. این کار هم مشاهده خیالی را تقویت میکند و هم میتواند گزاره های علمی تولید کند.

اگر درختان پرتقال آنقدر بلند بودن که دست ما نمیرسید چه اتفاقی می افتاد؟
مثلا اگر پرتقال گرد نبود و مکعب بود چی میشد؟ ما را به چرایی گرد بودن پرتقال میبرد که یک پدیده علمی است .
تصور کنید چشم نداشتید و تنوع میوه ها و طبیعت را نمیدید؟ چه اتفاقی می افتاد؟ الان که میبینید چه دست آوردی دارید؟
اینکه من بتوانم نقیض چیزی را ببینم در قوه تعقل انسان بسیار موثر است.

در قرآن هم مواردی وجود دارند که برای تقویت قوه خیال در بستر طهارتی قرآن، ذکر شده
مثل استفاده و تلاش برای فهم مثل های قرآن
استفاده از داستانهای قرآنی و تلاش برای فهم عناصر آن و ...
تصویر سازی آیات بهشت و جهنم (حتی وقتی دارم پرتقال را بو میکنم میدانم که از حقیقتی نشات گرفته که هزاران برابر، خوشبو تر است.
مطالعه فضای نزول و شان نزول آیات و سوره ها
به تصویر کشیدن شنیده ها در خیال

دیگه چطوری میشه از قوه خیال بصورت مثبت استفاده کرد؟
شرکت مخاطبین

-مثلا در شرایط مختلف میشه پیامبری رو تصور کرد که حضور دارند مثل سر سفره یا وقتی عصبانی میشم و میخوام
فرزندم رو دعوا کنم. اینکه فکر کنم امام یا پیامبری حضور داره چه تفاوتی در رفتار من میکنه؟
-کارهای خوبی که قصد انجامش را دارم در ذهنم لحظه به لحظه تصور کنم و تفصیلش را ببینم.
-.....

بخش سوم مشاهده عقلی

(در این قسمت ابتدا هر بخش را توضیح مختصری داده و سپس تمرینی به کودک میدهم که تقویت کننده قوای عقلی
وی باشد. مواردی که توسط والدین مهم است این است که طهارت لازم (در عدم طهارت انگار خودمون رو نابینا
میکنیم)، بستر طیب و القای هدفمندی عالم و ... را به کودک القا کند.)
تا اینجا دیدیم با چشم عالم دنیا- با خیال عالم مثال و با عقل عالم امر رو میتونیم ببینیم. اما چون هر عالم به عالم پایانش
اشراف داره از هم جدا نیستن مثلا عقل در همه عالم ها بازم هست چون ولایت داره. مثال پرتقال در مقابل خورشید و
خطای دید.

حالا با توجه به اینکه تا الان مشاهده حسی و خیالی داشتیم، مشاهده عقلی چطور هست؟ فکر میکنید چه شکلیه؟ این خیلی شگفت انگیز هست که انسان در دنیای دون مادی، میتونه با قوایی که خداوند بهش داده عوالم دیگر رو هم رویت کنه.

همه انسان ها قوه عقل رو دارند اما بستگی داره چقدر به قوه عقلشون مراجعه کنند. حالا ببینیم کارکرد قوه تعقل چیه، تفکر با تعقل چه فرقی داره تا بعد ببینیم چطور میشه رویت خودمون رو از حس به مشاهده عقلی ارتقا بدیم.

کارکرد های قوه تعقل:

عقل در بین همه قوا در راس هست و هر چقدر که رجوع کم بشه انسان در مهلکه میفته اگر دقت کنید مغز مادی مون هم در راس جسم مون هست. عقل هست و نیست رو میفهمه عقل میتونه خیر و شر رو تشخیص بده کلیات چیزی رو ما با عقل مون میفهمیم بواسطه وجود عقل هست که به انسان الهام و وحی میشه انگار باند فرود الهامات و وحی الهی هست (حالا تصور کنید مادر حضرت موسی چقدر تعقلش فعال بوده) در آیات و روایات محل استقرار چنین عقلی در قلب هست. انسان رو به حقایق ثابت عالم متصل میکنه، در واقع به انسان معیار میده. به کمک عقل میشه مسائل رو از هم تمیز داد که بهش بیان میکن.

حالا به نظرتون یه نوزاد عقل داره؟

چون نوزاد درکی از هست بودن خودش داره، درواقع عقل داره بخاطر همین هنگام گرسنگی برای بقای خود طلب رزق میکند و با واکنش خود دیگران را مطلع میکند. او به صورت ناخود آگاه میداند که اگر این کار را نکند، خطر نیستی تهدیدش میکند. (بچه های محتاط) حالا یعنی اونی که محتاط نیس عقل نداره؟ او با تعلیم سرپرست خودش مصادیق خطر رو درک میکنه و ازش پرهیز میکنه. مثلا برای نوجوان ۱۵ ساله کارد میوه خوری خطرناک نیس اما برای بچه یک ساله هست اگر خطر را درک کند از آن دوری میکند. آنچه که تفاوت ایجاد میکند بین تشخیص آدمها، مراجعه صحیح آنها به عقل است.

حالا یک نکته خیلی مهم:

به نظر میرسه که قوه وهم از هفت سال دوم و قوه تعقل از هفت سال سوم شروع میشه، ما از یک بچه هفت سال اول انتظار نداریم که عاقبت نگری و تدبیر کنه یا کارهاشو با معیار حق چک کنه اما داریم مقدمات چیزی رو تقویت میکنیم که بعدها باعث تقویت قوه تعقل خواهد شد که در قسمت مهارتها خواهیم گفت. اما از اونجایی که در کودک القا و تقلید خیلی مهم هست پس من مادر باید بدونم قوه عقل چه کارکردهایی داره که بتونم تو زندگی ازش استفاده کنم اینکه مثلا به کودکم بگم هوا سرده من کت میپوشم، صدای اذان میاد میرم نماز

بخونم که کودک غیر مستقیم ببینه هر عمل من به یک گزاره صحیح متصل میشه نه اینکه چون دوست دارم این کار رو انجام میدم.

پس این مهارتها برای فرزند شما، اسمش تعقل کردن نیست، بدونیم این اتفاق با شکوه در هفت سال سوم رخ میده اما کودک قوه تعقل رو داره مثل زمانهایی که از خطری که فهمیده آتش دوری میکنه که قبلا در موردش صحبت کردیم.

ارتباط قوه عقل و مشاهده:

بیان:

بیان یعنی اینکه انسان بتواند تمایز بین دو شی را تشخیص دهد و اگر این تمایز رخ ندهد فرد نمیتواند ارتباط بین اجزای مختلف برقرار کند و بر اساس آن به شناخت برسد که در معنی خود واژه به معنای روشن ساختن و روشنگری است. بیان از ویژگی های عقل هست. این توان عقل در فهم هست و نیستها باعث فهم تمایز میشه. بیان اصلی ترین محور مشاهده است و علت مشاهده نیز بیان است. اگر انسان نسبت به چیزی بیان نداشته باشه یعنی هست و نیستش رو متوجه نشه نمیتونه آن را مشاهده کنه. برای تقویت بیان باید توجه فرد رو به هست و نیست بکشانیم. مثلا در یک باغ میوه بعضی درخت ها از بهار میوه دارند مثل توت و بعضی درخت ها شکوفه دارند و در فصل دیگری میوه میدهند مثل پرتقال فقطم باید توجه برانگیزیم همه چی رو نگیم.

بسته به توان مخاطب میشود این قسمت را مطرح کرد یا نکرد

۱- شان برقراری رابطه میان تصاویر مختلف (قوه واهمه)

۲- شان تشخیص حق و باطل مشاهدات جزئی

انسان بواسطه عقل گزاره های جزئی و وهمی را باید به گزاره کلی ارجاع دهد اگر در همان گزاره جزئی بماند موجب اشتباه میشود مثل قطع درختان در جنگ بنی نضیر

روش های دستیابی عقل به قوانین ثابت:

فطرت

قوانین ثابت قران

دریافت حقایق کلی از مجموع حقایق جزئی مثل فهم حقیقت انسان

روش های بهره گیری از عقل در مشاهده:

چطوری میتونم از عقلم در مشاهده حسی استفاده کنم؟

نمونه ای از رویت عقلی: داستان اصحاب باغ

توانایی عقل در قوه تشخیص مثل اوسط اصحاب باغ(حق از باطل-درست از غلط-خیر و شر و ...) جهت دهی عقل با مشاهده حسی (نحوه وضو گرفتن حضرت امیر مطرح میشود و از مخاطبین میخواهیم غذا پختن خود را با ارتقای مشاهده به مشاهده عقلی برسانند)خواندن قسمتی از روایت

جهت دهی مشاهده ها با توجه به مشابهات آنها با هم؟بر اساس تشبیهات کار ما با چیزی که عاقبتش قبلا مشخص شده تبدیل تصاویر به مفاهیم عاقبت گرایانه: یعنی انسان هر تصویری برایش نمادی از حقیقتی باشد.ص ۲۰۷
مثلا نور نماد ظهور

گیاه نماد حیات

رویش مجدد گیاه نماد قیامت

غذا نماد رزق و روزی و علم

نطق و گفتگو نماد تفکر

باران نماد رحمت

مهارت های تعقل در مشاهده بهتر و صحیح تر:

در این قسمت برای افزایش مهارت کودکان مثال هایی زده شده است.تعداد مهارتها در کتاب خیلی بیشتر هست و ما فعلا به چند نمونه اکتفا میکنیم.

افزایش مهارت قوه تعقل	برای مادر	برای کودک
مقایسه حالت قبل و بعد عمل	مثل سلامتی و بیماری-پیری و جوانی	مثل دیدن زمینی که خالیه و زمینی که کشت شده
مهارت فهم عدم تساوی ها	جستجو کردن واژه یستوی در قرآن و خواندن آیات آن یافتن بسترهایی در زندگی که مساوی نیستند،مثل فضای زندگی مون قبل و بعد انجام یا ترک گناهی	تفاوت لیمو شیرین و لیمو ترش فهم تمایز ها و تفاوت های مرکبات به نسبت یکدیگر تفاوت و تمایز برگ و شکوفه مرکبات در صورت امکان داشتن ترازو
مهارت از جزء به کل و از کل به جزء	یعنی بتونم با یک گزاره کلی که دارم اجزای اون رو متصور بشم و بدونم چه ارتباطی با هم دارند	رویت تصویر هوایی از باغ پرتقال و حدس زدن اینکه چه جزئیاتی داخل باغ است. یا برعکسش

ساخت یک تصویر از مجموعه دانه های پرتقال (مثل موزاییک کاری)		
با پوست پرتقال چه کارهایی میتوانی انجام دهی؟ یا هسته یا برگ تنوع کار و تعدد آن، مهم است	همه میدانیم که باید به پدر و مادر احسان کرد برای اینکه این امر را به فرزند مان یاد دهیم چه عملیات با چه تفصیلی طراحی میکنیم؟ ۵مورد نام ببرید	مهارت اجمال به تفصیل و بالعکس تفصیل یعنی فصل فصل کردن و ایجاد تمایز بین موضوعات یک مساله که منجر به فهم و گسترده تر کردن مساله میشه
به کودک تعدادی میوه میدهیم و از او میخواهیم متناسب با سن اش بر اساس رنگ، تعداد دانه، نوع پوست، طعم شیرین یا ترش،..... طبقه بندی کند.	دسته بندی و نظم میان موضوعات با غرض مشخص مثل طبقه بندی مشاهدات یک معلم	طبقه بندی مشاهدات
کودک را در چالش هایی قرار دهید که بین انتخاب خود و شما قرار گیرد و حرف شما را گوش دهد و در ادامه منفعت بیشتری نصیب او کنید.	در طول روز نیازهای خود را یادداشت کرده دنیوی، اخروی بودن آن را احصا کنید ببینید آیا الویت بندیتان صحیح است؟ جای چه مواردی خالی است؟	ارزش گذاری و الویت بندی شاخصه کلی ارجحیت نظام ولایت است.
؟	ساده سازی: مثلا جنگ یمن و عربستان (تجزیه) حوادث مختلف منطقه رو ترکیب کنیم: دست و پا زدن باطل	مشاهده یک مجموعه بصورت کلی و جزئی (ساده سازی پدیده ها) مثل کف روی آب) و حوادث-تجزیه ترکیب اجزای یک حادثه و یا یک رفتار)
برای مفهوم روشنایی مصادیق مختلف پیدا کنید این کار را برای مفاهیم دیگر هم میتوانید انجام دهید مثلا چسبیدن (سیریش، چسب مایع و نواری، به مادر چسبیدن و ...)	مصادق هایی از مفهوم خیر و شر را برای خود لیست کنید. همین مدل لیست را برای فرزندتان بنویسید.	مهارت تحلیل مفاهیم به مصادیق و بالعکس
به پارک بروید و ده پدیده زیبا را مشاهده کنید و عکس بگیرید. آیا میتونید بین این موارد ارتباطی برقرار کنید.	ارجاع به صوت خواب استاد برای مشاهده نفس آیات افاقی هم به همراه کودک رویت شود.	مشاهده آیات آفاق و انفس (هدمند دیدن خلقت و مشاهده زیبایی)
یاد دادن دعاهای کاربردی مثل دعای سفره و مطالعه	دعا	بهره گرفتن از ادعیه و روایات هدف افزایش ثابتهات انسان و توسعه شناخت او از حق

دو حکمت متناسب با سن کودک به او یاد دهید	۵ روایت پیدا کنید از نهج البلاغه که به شما گزاره حقیقی بدهد.	مهارت تقویت حکمت گرفتن معیار و اصول علم
یافتن قوانین در قران متناسب سن کودک مثل سوره کورت فهم قوانین کاشت و برداشت از درخت	یافتن قوانین در قران	کشف و توجه به قوانین (قوانین تکوینی و تشریحی)
سوق دادن کودک به سمت رویت انتهای کار مثلا یادته فلان چیزو خوردی دلت درد گرفت	قصص قران	عاقبت سنجی

اگر دچار اشتباه میشویم به این دلایل است:

عدم یادآوری آن قانون

عدم تسلط بر کارکردها

نحوه استفاده از آنها

عدم علم به وجود ارتباط بین این ماجرا و آن قانون

عدم کشف ضرورت رجوع به این علوم

این علم برای ما تفصیلی و کاربردی نشده.

مثال....

(

تأثیر توجه بر مشاهده

برای همه ما پیش اومده که مسیری رو دائم طی کردیم اما از جزئیات اون بی اطلاعیم. چرا؟

توجه نفس مثل نوری هست که بر صحنه تئاتر تابیده میشود، همه جا تاریکه و اون قسمتی دیده میشه که توجه نفس

روش نور انداخته.

